

ПЕДАГОГИЧЕСКИЯТ БЛОГ И ПРИЛОЖЕНИЕТО МУ В БЪЛГАРСКИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН КОНТЕКСТ

Ели Дечева

ФЕГ „Антоан дьо Сент-Екзюпери“ – Пловдив

Резюме. Широко разпространен в Западна Европа и Северна Америка, педагогическият блог постепенно се налага и в българската учебна среда, вкарвайки ново европейско измерение на учебно-възпитателния процес. Настоящата статия си поставя за цел да представи блога, като направи обзор на ползите от него в педагогическата практика.

Keywords: pedagogical blogging, application, benefits

В нашия все по-виртуализиращ се свят ние, родителите и учителите, все повече сме изправени пред „предизвикателството“ да възпитаваме и обучавате новаторски, да използваме редовно приложения и инструменти, достъпни само на „едно кликуване“. Едва ли някой може да си представи света без интернет, а още по-малко нашите деца и ученици биха го направили. В последно време се заговори даже за „интернет зависимост“ или за „пристрастяване към глобалната мрежа“. Този синдром засяга все по-голям брой потребители – както подрастващи, така и далеч по-възрастни. Според данните на „Маркет тест“ от края на 2012 година 58,9% от българите над 15 години използват редовно интернет¹⁾. По-актуално изследване на „Алфа Рисърч“ – от юли 2014 година²⁾ – показва, че процентът на използващите интернет е приблизително същият, но само при пълнолетното население на България. Не трябва да се пропуска фактът, че процентът едва ли е точен, тъй като голяма част от ненавършилите пълнолетие също редовно „сърфират“ в интернет пространството, а 19,9% от българското население в трудоспособна възраст е с основно или по-ниско образование³⁾. В отговор на тази тенденция е и намерението на Министерство на образованието да включи в новите учебни програми за седми и осми клас теми, свързани със социалните мрежи и блоговете⁴⁾.

Именно такъв вид иновация в сферата на новите технологии и прилагането им в образователно-възпитателния процес ще разгледам в настоящата статия, като целта ми не е да аргументирам *защо* е нужно да се прилагат WEB 2.0 инструментите, в частност педагогически блог, в процеса на обучение, а *как*

бихме могли да ги прилагаме за повишаване на мотивацията, интереса и успеваемостта на учениците, за възпитаване на гражданска позиция...

Въпреки че в световен мащаб понятието *блог* (съчетание от Web и log) съществува повече от десетилетие, а педагогическите блогове не са изключение, в българската образователна действителност блогът е нововъведение.

В своята статия, посветена на блога, Бриджит Вандал⁵⁾ го дефинира по следния начин: „Блогът е вид уебстраница, чиято форма наподобява личен онлайн дневник, датиран и представен в обратен по хронологията на публикуване ред. В него интернет потребителят може да споделя своите идеи и впечатления по разнообразни теми, публикувайки по свое желание обикновено кратки и изпъстрени с хипервръзки информативни или лични текстове, които подтикват към коментари от страна на читателите“. Блогът, както го определя доцент д-р Иванка Мавродиева, може да бъде дефиниран и като „социална медия“⁶⁾, чиито основни характеристики обикновено включват първа страница с определен брой съобщения, започващи с най-новия датиран архив, категории, списъци и блогрол.

От своя страна, широкоразпространеното в други образователни системи понятие „педагогически блог“ представлява предефинирано дигитално пространство, включващо следните основни характеристики, които, разбира се, се отнасят и за всеки друг вид блог.

– *Лесен за употреба* – да се създаде, да се администрира и да се поддържа блог, е във възможностите на всеки, тъй като не се изисква владение на HTML езика.

– *Бързина и гъвкавост* – нужни са не повече от пет минути да се създаде блог, а и да се публикува статия или коментар.

– *Интерактивност* – блогът създава условия за ефективно взаимодействие между автора и неговите читатели. Читателите, от своя страна, могат да коментират както цялостното съдържание на блога, така и на отделни постинги от него, а също и да четат и реагират на мнението, дадено от други читатели. Именно тази характеристика на блога предопределя неговата ефективност и за образователни цели.

– *Възможност за интегриране на хипертекстови връзки* – блоговете създават възможност за вмъкване на връзка с други източници на информация във виртуалната мрежа (вебстраници, други блогове, дискуссионни форуми и др.).

– *Цена* – немалко интернет портали предлагат безплатно пространство за създаване и поддържане на блог.

– *Достъпност* – блогът може да бъде отворен за всички интернет потребители или с ограничен достъп само за определени читатели или автори. Възможността за ограничаване на достъпа до блога създава условия за надеждна защита на учениците при използване на интернет пространството.

– *Мултифункционалност* – блогът предлага възможност за добавяне на текст, картина, звук или видео.

В тази посока на разсъждение може да се твърди, че блогът внася ново измерение на образователния контекст, като допринася за „активно учене“ със средства и ресурси, много близки до ежедневието на учениците от средното образование. Много са статиите в публичното пространство, които акцентират върху интернет потреблението на подрастващите в България и алармират основно за негативните тенденции от това. В статия на вестник „Монитор“⁽⁷⁾ от началото на 2012 година се представят *тревожни* данни от проучване на фондация за защита на детето в интернет „Делфин“, което показва, че децата прекарват по 30 часа седмично в интернет. Според проучване на „Витоша Рисърч“⁽⁸⁾ над 85% от българските гимназисти използват интернет. „На практика това ги прави най-активната група потребители в сравнение с общите тенденции на използване на виртуалното пространство от българското население изобщо. Очевидно, новите технологии се характеризират с висока степен на популярност сред младите хора, тъй като им предоставят бърз и лесен начин за общуване, голямо количество информация и почти необятен източник на безплатно съдържание – фактори, които по принцип оказват най-съществено влияние върху дела на интернет потребителите въобще. На съвременния етап новите технологии представляват по-скоро задължителен, отколкото „люксов“ елемент в общуването на младите хора“⁽⁹⁾ И след като не можем да ограничим учениците да сърфират в мрежата, а и нужно ли е да го правим, то можем да опитаме да насочим интернет енергията им в друга, далеч по-позитивна посока. Още повече и ученици, и родители считат, че най-ангажирани с интернет възпитанието на подрастващите трябва да бъдат учителите, сочи проучване на Националния център за изучаване на общественото мнение при Народното събрание⁽¹⁰⁾.

Често в педагогическата си практика сме изправени пред необходимостта от изграждане у учениците на умения за безопасно и ефективно търсене и селектиране на информация във виртуалното пространство. Ето защо пресечната точка на „безопасното“, но и пасивно потребление на интернет ресурсите, от една страна, и активното и свободно себеизразяване в интернет пространството, от друга страна, се материализира чрез възможностите, които предлага педагогическият блог.

Без съмнение, може да се твърди, че мултиплицирането на практиката за създаване на педагогически блогове придава ново, европейско измерение на обучението. Особено популярни в последните години сред учениците в Западна Европа и Америка (дори и предвид спада на броя им в контекста на конкуренцията на „Фейсбук“), блоговете вече намират своето приложение в учебната дейност и в България. И ако във Франция всеки втори тийнейджър има свой собствен блог, то статистиката сочи, че в България близо 2% от интернет потребителите са създали или участват в блог. Профилът и социалният статус на блогъра в България също са по-различни. Проучване на блогосферата у нас, инициатирано от PR агенция AMI Communications и осъ-

ществено в партньорство с Нов български университет и агенция за пазарни проучвания „Арбитраж“, показва, че над 40 % от блогърите у нас са хора на ръководни позиции или имат собствен бизнес и са на възраст най-често между 25 и 34 години. Българските блогъри често „са добре образовани, добре информирани, добре мислещи, професионално активни и решени да използват предимствата на интернет, за да кажат това, което мислят. [...] Личности с най-разнообразни професии и житейски опит, обикновено утвърдени професионалисти, голяма част от активните блогъри в България са хора с позиция и отговорност към средата, в която живеят. Освен като активни граждани те често биват възприемани и като „говорители“ на цели обществени и/или професионални групи“.¹¹⁾ А нали основната „мисия“ на българското училище е „децата и младите хора в съвременното демократично общество да придобият нагласата, знанията и уменията, които са им необходими, за да учат цял живот, да се трудят и проявяват високо гражданско съзнание“.¹²⁾ Още по-амбициозни цели си поставя и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020“, чиято „основна цел ще бъде постигането на интелигентен растеж и изграждането на общество, базирано на знанието, чрез повишаване на качеството на научните изследвания и образованието“, чрез осъвременяване на системата на образование и осигуряване на нейната адаптивност спрямо потребностите на пазара на труда, като се предвижда и модернизиране на образователната система на всички нива.

Педагогическият блог благоприятства както изразяването на лична позиция по даден проблем чрез текст, картина, звук или видео, така и способства за развиване на уменията за създаване на писмен текст както на майчиния, така и на чужд език. А едно от основните ядра на учебната програма по чуждоезиково обучение е именно писменото изразяване на чуждия език. Без да е придобил такава способност, ученикът трудно би се приобщил към социалния живот в гражданското общество.

За включване на технологии за информация и комуникация в учебния процес по чужд език се говори и в редица нормативни документи. Две от специфичните цели например на Лисабонската стратегия за развитие в образованието касаят езиковото обучение и прилагането на ИКТ в преподаването и ученето. Обединяващо звено между тези два акцента за развитие може да бъде прилагането на педагогически блог, специално създаден за дадена общност от обучавани ученици, с конкретни педагогически цели, за точно определено учебно съдържание.

Многобройни са възможностите, които се откриват при използването на блог в обучението. Съществуват три основни типа педагогически блогове: учителски блог, блог на класа и ученически блог.

Създаденият от учителя блог предоставя следните възможности:

– *Учителят да предлага дидактически материали на своите ученици*

Блог, в който учителят подбира текстове, създава хипервръзки, добавя картина, звук или видео, е един от най-разпространените видове педагогически блог. Неговата основна цел е да предостави и разпространи информация.

– *Да предлага възможност за саморефлексия на учителя*

Възможностите, които дава този вид блог, се обединяват около обмена на педагогически практики, дидактически материали, дискутиране върху общи проблеми, размишление върху собствената педагогическа практика.

– *Да предоставя практическа информация за часовете в клас*

Блогът може да бъде ресурс, чрез който учителят да съобщава или припомня домашна работа, да конкретизира следващите теми в курса на обучение, да дава насоки за успешна самоподготовка по даден проблем или изпитване и т.н.

– *Да бъде продължение на започната в класната стая дейност*

Блогът може също да бъде допълнително помощно средство към извършената работа в учебния час. Той дава възможност на учителя да добави писмено резюме на преподадения урок, да наблегне на важното учебно съдържание, да добави допълнителни упражнения към темата на урока.

– *Да предлага допълнителни или индивидуални задачи с учебна цел на своите ученици*

Блогът може също да бъде използван като платформа, където учениците да получават и реализират различни педагогически задачи (търсене на информация в интернет по конкретна тема, създаване на игри за упражняване на граматиката и др.).

От своя страна, блогът на класа е резултат от екипната работа на целия клас. Той позволява:

– *Да се реализират педагогически проекти*

Заради самата си същност блогът благоприятства обмена на информация между ученици от даден клас или обучителна общност. Всеки ученик може да създава съобщения и да коментира съобщенията на останалите участници в проекта. Едновременно с това позволява ученикът във всеки момент да има поглед върху цялата публикувана информация. С тези възможности блогът създава благоприятни условия за интерактивност между учениците извън училищния контекст по всяко време и навсякъде, където има компютър и достъп до интернет. А и не трябва да се забравя, че ясно е разписано в учебните програми по чужд език, че на учениците трябва да се дава възможност за работа по проект, както и да се стимулира екипната работа на учениците.

– *Да се реализират проекти eTwinning*

Педагогическите блогове също така са удобни за провеждането на колаборативни проекти eTwinning. Като се включват в създаването на общ блог, учениците разкриват културните разлики и прилики между своята среда и тази на партньорите си.

– *Да комуникира учителят по-добре със своите ученици*

Блогът представлява също и пространство, в което учителят може да дискутира със своите ученици по проблеми, възникнали в процеса на обучение, както и да дава възможност за въпроси от страна на учениците.

Ученическият блог дава възможност на отделния ученик да създаде свой собствен блог, където да оценява работата си през годината. В този си вид ученическият блог представлява лично портфолио, в което ученикът може да публикува учебните си разработки и да анализира срещнатите трудности. Така блогът се превръща в пространство за самооценка и саморефлексия на ученика.

Le Web pédagogique¹³⁾, от своя страна, обобщава ползата от педагогическия блог по отношение на читателя в две посоки: от една страна, потребителят консултира и се информира; от друга страна, той има възможност да се изразява, да се показва и да дава мнението си.

Блогът се оказва много полезен и в случаите на отсъствие на ученик от учебни занятия. Чрез него се създават условия и за самостоятелна работа на ученика, като му позволява да следва своя собствен ритъм на работа и индивидуален подход към учебния материал. Бидейки пространство на почти пълна свобода, отворено по всяко време, той може да мотивира активните ученици да търсят допълнителни материали и да се самоусъвършенстват, а учениците, които изпитват затруднение да се справят с учебния материал, могат също да се възползват от възможностите на блога и да подобрят постиженията си.

През призмата на учителя блогът е полезен и защото създава възможности за динамизиране на класа, за отваряне на учебния процес и приобщаването му към начина на живот на младите хора, което се отразява положително на резултатите от обучението. „Използването на новите технологии в средното образование разкрива големи възможности по отношение мотивирането на учениците да учат по-активно, а също така и подпомага в значителна степен дейността на учителя с нови инструменти и ресурси. Ученикът има усещането, че училището до голяма степен се доближава до онези средства, с които той е свикнал да работи или да се забавлява в своето ежедневие.“¹⁴⁾

Друг важен акцент за полезността на педагогическия блог е свързан с ролята на учителя като модератор на съдържанието, публикувано в блога. Създавайки съдържание и вмъквайки хипертекстови връзки, учителят гарантира научния аспект на предоставяната информация, старее се да подбира онлайн материали, написани на достъпен език, съобразен с нивото на владеење на езика от учениците. Не е за пренебрегване и фактът, че учебното съдържание може да бъде в значителна степен онагледявано чрез публикации в блога, което да спомогне за създаване на по-трайни знания у учениците поради възможността да бъде преразглеждано от ученика неограничен брой пъти, независимо от мястото – дори и когато е на път – и времето, особено при ши-

ромото разпространение на смартфоните. Освен това е важно да се сподели, че традиционната липса на достатъчен брой часове за упражнения, както и на мултимедийни кабинети с непрекъснат интернет в училищата, създава пречка за честото и пълноценно интегриране на подобни средства и упражнения, особено такива с игрови елемент, каквито могат да бъдат намерени в интернет пространството и които привличат и задържат по-дълготрайно интереса на учениците. В този случай педагогическият блог се явява отлично средство за преодоляване на недостатъците на учебно-образователната система и се превръща в медиатор между традиционните методи и средства за придобиване на знания и техниките, които съвременните тийнейджъри използват ежедневно.

От няколкогодишния ми опит от прилагане на педагогически блог мога да обобщя, че целогодишната, систематична и целенасочена работа с блог в допълнение на класно-урочната форма на преподаване допринася за повишаване както на успеваемостта на учениците, така и на тяхната мотивация за изучаване в частност на френски език. Учениците, които в началото на учебната година рядко са чували понятието „блог“, много бързо започват да търсят и да чакат всеки следващ постинг. А всеки един от постингите бива посещаван неколккратно от тях.

Не е маловажен и фактът, че блогът, създаден от учителя, освен че допълва ефикасно учебно-възпитателния процес, едновременно с това улеснява и разнообразява процеса на обучение. В този смисъл, един от най-посещаваните вид постинги е този, в който преобладава селекция от онлайн упражнения, без значение дали те са граматични, или лексикални. Спецификата на предлагания вид упражнения, при които широко е застъпен игровият елемент, а и процентът на успеваемост бива показван веднага след края на упражнението, както и възможностите, които предоставя за индивидуална работа и поправка толкова пъти, колкото е нужно, способства за големи интерес на обучаващите се и неминуемо подпомага по забавен начин усвояването на изучения учебен материал.

От друга страна, използването на педагогически блог създава условия за по-добра комуникация ученик – учител и позволява да се тренират умения и да се допълват знания по всяко време, на всяко място, бързо и лесно да се преговаря неограничен брой пъти вече изучен учебен материал. Едновременно с това блогът създава условия за активно ползване поради възможността за добавяне на коментари и запитвания.

Важно е да се спомене, че педагогическият блог може да се използва и за платформа за развитие на социокултурната компетентност на учениците чрез публикации на статии, представящи дадени понятия или явления, характерни за бита, историята, културата и начина на живот на даден народ.

И не е без значение, че идеята за създаване на педагогически блог е иновативна и се харесва на учениците и техните родители и след работа с този учеб-

базиран инструмент ученици и родители желаят тази практика да продължава.

В крайна сметка, педагогическият блог е своего рода виртуална класна стая, без спиращите дъха дневници, отметки за присъствие и отсъствие, помагачи или пречещи съученици или климатични условия. Знанието е у всеки един от нас, у всеки един ученик, във всеки един постинг. Остава само да бъде потърсено, открито и прието. Ние, учителите, сме в състояние да помогнем на учениците си да се научат да откриват знанието навсякъде около себе си, да си служат с него съобразно потребностите си и в съответствие със ситуацията, за да бъдат успешни, да творят и да побеждават.

Педагогическият блог за мен дава необичаен „привкус“ на ученето, докосва много тънки струни в ученическата душа, създава особено чувство на съпричастност в едно общо дело, съприкосновение и екипност между съученици или между ученици и учител, каквито класно-урочната форма рядко успява да създаде, прави учителя достъпен само на едно кликване. А това вече е истинска промяна ...

БЕЛЕЖКИ

1. http://isocbg.wordpress.com/2012/09/22/fast_net/
2. http://alpharesearch.bg/bg/marketingovi_izsledvania/danni_i_publikacii/internet.html
3. Концепция за Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020“, МОН
4. <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1542590>
5. Vandal, B.: Blogues et éducation – Tour d’horizon, <http://clic.ntic.org/cgi-bin/aff.pl?page=article&id=1001>
6. Мавродиева, Ив.: Блогове, журналисти блогъри и блогсфери, <http://medianews21.blogspot.com/2011/05/blog-post.html>
7. <http://www.sbj-bg.eu/index.php?t=13851>
8. <http://www.vitosha-research.com/index.php?id=754>
9. <http://www.vitosha-research.com/index.php?id=754>
10. Учениците и интернет, <http://www.stopech.sacp.government.bg/file.php?fid=141>
11. Паралелната България, <http://www.euinside.eu>
12. Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006 – 2015 г.
13. <http://lewebpedagogique.com/dharmshala/pourquoi/utilite-dun-blog/>
14. Стоименова, Б. Използване възможностите на Web 2.0 за повишаване мотивацията на учениците към обучението в средното образование.

ЛИТЕРАТУРА

- Концепция за Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020“, МОН
- Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006 – 2015 г.
- Учениците и интернет, <http://www.stopech.sacp.government.bg/file.php?fid=141>
- Мавродиева, Ив. *Блогове, журналисти блогъри и блогсфери*, <http://medianews21.blogspot.com/2011/05/blog-post.html>
- Стоименова, Б. *Използване възможностите на Web 2.0 за повишаване мотивацията на учениците към обучението в средното образование*, Международна конференция: Електронно, дистанционно... или обучението на XXI век, София (2012).
- Vandal, B.: *Blogues et éducation – Tour d’horizon*, <http://clie.ntic.org/cgi-bin/aff.pl?page=article&id=1001>
- Паралелната България, <http://www.euinside.eu>
- <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1542590>
- <http://www.sbj-bg.eu/index.php?t=13851>
- <http://lewebpedagogique.com/dharmshala/pourquoi/utilite-dun-blog/>
- http://isocbg.wordpress.com/2012/09/22/fast_net/
- http://alpharesearch.bg/bg/marketingovi_izsledvania/danni_i_publikacii/internet.html
- <http://www.vitosha-research.com/index.php?id=754>

REFERENCES

- Kontseptsiya za Operativna programa „Nauka i obrazovanie za inteligenten rastezh 2014 – 2020“, MON
- Natsionalna programa za razvitie na uchilishtnoto obrazovanie i preduchilishtnoto vazpitanie i podgotovka 2006 – 2015 g.
- Uchenitsite i internet*, <http://www.stopech.sacp.government.bg/file.php?fid=141>
- Mavrodieva, Iv. *Blogove, zhurnalisti blogari i blogsferi*, <http://medianews21.blogspot.com/2011/05/blog-post.html>
- Stoimenova, B. *Izpolzване възможностите на Web 2.0 за повъшаване мотиватсията на uchenitsite kam obuchenieto v srednoto obrazovanie*, Mezhdunarodna konferentsiya: Elektronno, distantsionno... ili obuchenieto na XXI vek, Sofiya (2012).
- Vandal, B.: *Blogues et éducation – Tour d’horizon*, <http://clie.ntic.org/cgi-bin/aff.pl?page=article&id=1001>
- Paralelnata Balgariya, <http://www.euinside.eu>
- <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1542590>

<http://www.sbj-bg.eu/index.php?t=13851>
<http://lewebpedagogique.com/dharmshala/pourquoi/utilite-dun-blog/>
http://isocbg.wordpress.com/2012/09/22/fast_net/
[http://alpharesearch.bg/bg/marketingovi_izsledvania/danni_i_publikacii/
internet.html](http://alpharesearch.bg/bg/marketingovi_izsledvania/danni_i_publikacii/internet.html)
<http://www.vitosha-research.com/index.php?id=754>

PEDAGOGICAL BLOGGING AND ITS APPLICATION TO BULGARIAN EDUCATIONAL CONTEXT

Abstract. Pedagogical blogging, which is widespread in Western Europe and North America, is becoming increasingly popular in Bulgarian educational system, introducing a new European dimension in the educative process. The purpose of this article is to present blogging by giving an overview of its benefits to pedagogical practice.

✉ **Mrs. Eli Detcheva**
French Language Secondary School „Antoine de Saint-Exupéry“
13A, Vuk Karadzich Str.
4000 Plovdiv, Bulgaria
E-mail: elliebul@yahoo.fr